

ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Говьсүмбэр аймгийн Цагдаагийн хэлтсийн 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ГСА-2024/14/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn

Говьсүмбэр аймаг
2023 он

Тэргүүлэх аудитор: Б.Сарантуяа
Утас: 70543179

Цахим хаяг: sarantuyab@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Г.Наранбаяр

Цахим хаяг: paranbayarg@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Б.Анхтуяа

Цахим хаяг: ankhtuyab@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	4
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	6
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	19
4.1 Ерөнхий зүйл	19
4.2 Материаллаг байдал	19
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	19
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	19
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	19
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	20
4.5.1 Завсрын аудитын талаар	20
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	21
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	23
5.1Төлбөрийн акт	23
5.2 Албан шаардлага	23
5.3 Зөвлөмж	23
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ	24

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
ЦЕГ	Цагдаагийн ерөнхий газар
СААА	Санхүү аж ахуйн алба
ГХУСЗ	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зардал
ОНХО	Орон нутгийн хөрөнгө оруулалт
УБХ	Улсын бүртгэлийн хэлтэс
ХЗДХЯ	Хууль зүй дотоод хэргийн яам
НБББББ	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг

**ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

42015 Говьсүмбэр аймаг, Сүмбэр сум, 3 дугаар баг
Утас/Факс: 976-7054 3179

И-мэйл: govisumber@audit.gov.mn

**ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН
ЦАГДААГИЙН ХЭЛТСИЙН
ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ
Ц.БАЯРХҮҮ ТАНАА**

2024.02.20 № 17
танай _____ -ны № _____ -т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Говьсүмбэр аймгийн Цагдаагийн хэлтсийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Говьсүмбэр аймгийн Цагдаагийн хэлтсийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Санхүүгийн тайлангийн тухай болон аудитын тайлангийн тухай хэрэглэгчдийн анхаарал хандуулах, ач холбогдолтой зүйлийн талаар тодруулахад тус байгууллага нь бүх үйл явцыг санхүүгийн тайланд толилуулсан бөгөөд санхүүгийн тайланд толилуулаагүй асуудал гараагүй болно.

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна. Цаашид тус байгууллагын талаар чиг үүрэг нь өөрчлөгдөж татан буугдах, нэгдэх асуудал гараагүй тул байгууллагын тасралтгүй байдлын талаар нөхцөл үүсээгүй гэж үзсэн болно.

Аудитын гол асуудал

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

008020043

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Байгууллагын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 5 зорилтын хүрээнд 49 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 90.1 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна.

Шалгагдагч байгууллагын санхүүгийн тайлангаас бусад үйл ажиллагааны тайлан, мэдээ, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт зэрэг мэдээлэлтэй танилцсан болно. Ингэхэд материаллаг буруу илэрхийлсэн зүйл илрээгүй тул аудит хийсэн санхүүгийн тайланд залруулга хийх шаардлагагүй гэж үзлээ.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу, илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Б.САРАНТУЯА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/ төгрөгөөр /			
Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	284,313,098.65	343,777,829.62
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	11,992,240.00	19,480,039.84
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	11,992,240.00	19,480,039.84
31210	Төгрөг	11,992,240.00	19,480,039.84
31211	Төрийн сангийн харилцах	11,992,240.00	19,480,039.84
33	АВЛАГА	542,543.84	276,860.47
33500	Бусад авлага	542,543.84	276,860.47
33510	Байгууллагаас авах авлага	542,543.84	276,860.47
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	271,778,314.81	324,020,929.31
35100	Түүхий эд материал	168,061,570.12	187,093,202.62
35110	Тусгай зориулалттай материал	151,745,160.12	172,418,031.92
35130	Эм боох материал	16,316,410.00	14,675,170.70
35400	Хангамжийн материал	103,716,744.69	136,927,726.69
35410	Бичиг хэргийн материал	10,647,953.00	9,545,128.00
35420	Аж ахуйн материал	21,551,068.73	20,919,287.73
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	1,422,600.00	428,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	5,372,211.00	11,553,592.00
35450	Барилгын засварын материал	8,469,650.00	8,924,650.00
35460	Хүнсний материал	6,963,477.00	3,071,784.00
35470	Бусад хангамжийн материал	49,289,784.96	82,485,284.96
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	4,854,974,521.13	4,977,367,768.71
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	4,854,974,521.13	4,977,367,768.71
39200	Биет хөрөнгө	4,259,337,921.25	4,409,749,135.51
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	4,217,746,864.66	4,276,204,785.66
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-309,417,825.66	-431,555,550.20
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	254,124,786.52	222,985,269.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-138,866,562.59	-122,337,657.58
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	621,363,562.90	708,259,380.70
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-462,381,342.26	-314,894,000.43
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	74,401,338.78	63,102,806.40
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-29,000,357.10	-23,383,354.04
39211	Батлан хамгаалах, цэргийн зориулалттай тоног төхөөрөмж	31,367,456.00	31,367,456.00
39300	Биет бус хөрөнгө	595,636,599.88	567,618,633.20
39301	Програм хангамж	28,906,500.00	28,206,500.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-17,903,900.12	-22,121,866.80
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	584,634,000.00	561,534,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	5,139,287,619.78	5,321,145,598.33
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	0.00	24,000.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	0.00	24,000.00
41300	Өглөг	0.00	24,000.00
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	0.00	24,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	5,139,287,619.78	5,321,121,598.33
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	5,139,287,619.78	5,321,121,598.33
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	1,066,748,160.11	1,043,648,160.11

511001	Улсын төсвийн оруулсан хөрөнгө	1,066,748,160.11	1,043,648,160.11
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	3,322,462,821.28	3,527,396,799.83
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	644,699,230.56	3,322,462,821.28
51220	Тайлант үеийн үр дүн	2,677,763,590.72	204,933,978.55
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	750,076,638.39	750,076,638.39
52	Хяналтын бус хувь оролцоо	0.00	0.00
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	5,139,287,619.78	5,321,145,598.33

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	/ төгрөгөөр /	
		ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	4,699,532,000.00	3,237,081,016.62
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,941,963,676.00	522,020,816.62
120	Нийтлэг татварын бус орлого	2,941,963,676.00	522,020,816.62
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	21,033,260.00	307,201,238.62
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	8,841,100.00	8,297,400.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,808,265.00	955,220.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	10,383,895.00	297,948,618.62
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	2,911,062,148.00	166,722,578.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	9,868,268.00	48,097,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,757,568,324.00	2,715,060,200.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,747,938,300.00	2,707,645,100.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,747,938,300.00	2,707,645,100.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	9,630,024.00	7,415,100.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	50,000.00	0.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0.00	1,260,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	9,580,024.00	6,155,100.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,937,763,773.51	3,032,147,038.07
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,937,763,773.51	3,032,147,038.07
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,903,879,606.61	2,717,922,197.37
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,344,902,302.16	2,040,580,003.37
210101	Үндсэн цалин	737,640,361.00	1,184,321,941.84
210102	Нэмэгдэл	551,508,227.16	671,372,646.15
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	17,120,070.00	44,444,849.32